

หลักสูตรอบรม

การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 92 วันที่ 4 – 5 กันยายน 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 62 คน
จาก อบต.ศรีคำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริม และพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนว พระราชดำริ

กล่าวต้อนรับนายอำเภอแม่จัน หน่วยงานราชการ
อำเภอ ผู้บริหารท้องถิ่น ส.อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำ
ชุมชน จากพื้นที่ อบต.ศรีคำ อ.แม่จัน จ.เชียงราย

1. ความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิ
แม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้ามาดำเนินการ
ในหมู่บ้านห้วยसान และหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้ แนวทางการพัฒนาทางเลือก เพื่อสร้าง
โอกาสในการ ปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
มาเป็นอาชีพ ที่สุจริต

2. ความเป็นมาของหลักสูตรการอบรม รัฐบาลได้
แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ โดยมี
รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็น
ประธานคณะกรรมการ มีนโยบายให้ขยายผลโครงการฯ ไปสู่
พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัดคือเชียงใหม่ เชียงราย

แม่ฮ่องสอน และพะเยา จำนวน 19 อำเภอและให้สถาบัน
ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ มาจัดการ
อบรมให้

3. สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วม
การแลกเปลี่ยน จากทุกคน และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่
ของตนเองอย่าง เหมาะสมกับชุมชน และแก้ปัญหาเพื่อ
พัฒนาคุณภาพชีวิต โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการ
ดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือก ในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

นายยุทธชัย ตาห่อ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ
คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้ง
ในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและ
ทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับ
ชุมชนได้

2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้น
อยู่รอด ดูจากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้าง
พื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคง
สามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มี
การรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้

3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุม
ทุกมิติ ตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ
โครงการร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับ
หน่วยงานต่างๆ การคืนข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของ
ปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อมของชาวบ้านใน
การลงแรงงาน

4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดู
จากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของ
ชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวง
ชอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วย
ระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของ
คนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องลงแรงงานการ
ทำงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่
โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 2 เกษตรพอเพียง

พืชระยะยาวไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาลดผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผล เดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อ การส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิต และการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

คำถามแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : การปลูกมะม่วง มีหนอนเจาะลำต้น มีการแก้ไข ปัญหาอย่างไร

ตอบ : ปัญหาโคลนตันทึบ ต้องตัดแต่งกิ่ง เอาสเปรย์ฆ่ามดฉีด เข้าไปที่รูโคลนตัน แล้วเอาดินน้ำมันปิด หรืออีกวิธีหนึ่งคือ ฟันต้นทิ้ง

ถาม : มีการใช้อินทรีย์ส่วนๆในแปลงไหม

ตอบ : ยังไม่มีแปลงอินทรีย์ 100% เพราะแปลงใกล้ๆถ้าใช้ สารเคมี แมลงก็จะมากัดกิน ทำลายแปลงเรา เพราะอินทรีย์ ต้องทำกันทั้งหมดในบริเวณใกล้เคียง

ถาม : การทำแปลงให้ได้ใบ GAP จะต้องมีการอบรมกับ ชาวบ้านที่ร่วมไหม

ตอบ : มีการอบรมจากกรมวิชาการโดยตรง โดยนักวิชาการจะ ให้ความรู้และเข้าไปตรวจแปลง

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ความมั่นคงทาง อาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์ กข 21 (อีโต้) เป็นพันธุ์ ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มี การทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร 1 ไร่ 1 แสน (เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำ แปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วย การห่มดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะ ยาว และการทำปุ๋ยสูตร)

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

คำถามแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : มีการเก็บข้อมูลก่อนที่โครงการจะเข้ามาทำไหม
เรื่องของปริมาณข้าวที่ได้ต่อไร่

ตอบ : มีการเก็บข้อมูลพื้นฐานก่อนเพื่อจะได้หาวิธีการเพิ่ม
ผลผลิตในนาข้าวให้กับชาวบ้าน

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปศุสัตว์

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความ
ต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การ
ส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่
ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์
โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุน
ค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลด
ปริมาณการตายของสัตว์

คำถามแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : สูตรการทำอาหารหมักมีวิธีการทำอย่างไร

ตอบ : ต้นกล้วย 100 กก. น้ำตาลทรายแดง 4 กก.เกลือ 1 กก.

ถาม : มีวิธีการจัดการอย่างไรเรื่องพื้นที่ สำหรับชาวบ้าน
ต้องการเลี้ยงไก่ดำ

ตอบ : ต้องมุงสแลม และจำกัดที่อยู่ และต้องปล่อยแต่ไก่ดำให้
อยู่ด้วยกัน เพื่อให้ไม่กลายพันธุ์

ถาม : กรณีการเลี้ยงไก่ดำ แล้วคืนให้กับโครงการหมดแล้ว
ไก่ในรอบต่อไปชาวบ้านสามารถขายเองได้ไหมหรือบังคับต้อง
ขายให้โครงการ

ตอบ : ปลุกฟ่อนพันธุ์จะดีกว่า ถ้าแบบเมล็ดอัตราการงอกและ
ติดจะน้อยกว่า

ถาม : กรณีเปิดเทศ เลี้ยงแบบชาวบ้าน เปิดจะบินไหม

ตอบ : โดยปกติแน่นอนว่าบินอยู่แล้ว เราจึงมีวิธีการจัดการ
โดยการตกแต่งปีก (ตัดปีก)

ถาม : หญ้าเนเปียร์เราจะเอาส่วนไหนมาทำอาหารให้สัตว์

ตอบ : ตัดตั้งแต่ช่วงต้นไป ใช้ได้หมด ใบ 60% ลำต้น 40 %
โดยธรรมชาติเปิดไก่ จะชอบกินใบอยู่แล้ว

ถาม : ต้องตัดหญ้าช่วงไหน ถึงจะโปรตีนดีสุด

ตอบ : ช่วงอายุ 45 วัน

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชณี : เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิตย : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้แผนบ้านยะผา สาเหตุที่เสพยาเนื่องจากเครียดปัญหาชีวิต เข้าร่วมโครงการครั้งแรกโดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัด คนที่ชุมชนให้การต้อนรับดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ถาม : คิดอย่างไรถึงหันไปพึ่งพยายาเสพติด

ตอบ : นายมานิต : เริ่มจากอยู่ในสังคมเพื่อน ที่ชักชวนให้เสพ และเห็นว่าเราน่าจะควบคุมตัวเองได้ จนเกิดอาการติดยา การทำงานแต่ละครั้งจะได้ค่าแรงครึ่งหนึ่งและยาบ้าอีกครั้งหนึ่ง จึงทำให้ตัวเองหลุดจากวงจรนี้ไม่ได้สักที

นายสมบุรณ์ : พึ่งพยายาเสพติดด้วยความไม่รู้ คึกคะนองตามวัย โดยที่เพื่อนชักชวนและต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

ถาม : การรับสินค้าเพื่อนำมาขายนั้น ได้ทำการรับมาจากแหล่งใด

ตอบ : นายส่องแสง : รับมาจากฝั่งประเทศเพื่อนบ้าน

ถาม : โดยปกติแล้วเคยพบในกรณีที่เพศชายนิยมเสพยาบ่อยครั้ง แต่ปกติแล้วมีเพศหญิงเสพยาบ้างหรือไม่

ตอบ : นางรัชณี : มีบ้าง แต่เป็นส่วนน้อย

ถาม : ราคาขายยาปัจจุบัน เม็ดละกี่บาท

ตอบ : นางรัชณี : เม็ดละ 15 บาท

ถาม : หลังจากที่ได้เล่าว่า โดนจับกุม ได้มีการยึดทรัพย์สินหรือไม่

ตอบ : นางรัชณี : ทรัพย์สินทั้งในส่วนของการสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ที่เล่ามาครอบครอง ได้ถูกยึดทรัพย์สินที่เรียบร้อยแล้ว

ถาม : ยาเสพติดที่นิยมในแถบบริเวณนี้ เป็นยาประเภทใด

ตอบ : นางรัชณี : เป็นยาบ้า ซึ่งจะมีราคาถูก จึงเป็นที่นิยมในแถบนี้ และอีกประเภทคือผู้สูงอายุบางคน จะนิยมเสพยาฝิ่น ด้วยความเชื่อว่าช่วยบำรุงร่างกาย และแก้ปัญหายาวใช้ได้

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านบ้านเมืองงามเหนือ และนายสุรรัตน์ สุกาศิรวิงค์ ผู้ใหญ่บ้านบ้านเมืองงามใต้ ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมเป็นจำนวนมากและได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมาได้มีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้าน และเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนา

ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคม หลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูลแล้วคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชุมซึ่งในเวทีการประชุมได้มีหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชุมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชุมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

การดำเนินโครงการอาสาทำดี เป็นการให้โอกาสของโครงการร้อยใจรักษ์ เป็นกระบวนการนำผู้เสพเข้ารับการบำบัดยาเสพติดควบคู่ไปกับการฝึกทักษะ ฝึกอาชีพ

ทั้งนี้ การดำเนินโครงการขยายผลแหล่งน้ำไปหมู่บ้านเครือข่ายพื้นที่ข้างเคียงโครงการฯ ได้นำต้นแบบการพัฒนาของโครงการฯ ทั้ง 4 หมู่บ้านหลัก 20 หมู่บ้านย่อมนำไปปรับใช้ในการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันโครงการฯ ได้มีการขยายผลแหล่งน้ำจำนวน 11 หมู่บ้านแล้ว

คำถามแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : มีวิธีการจัดปัญหาเสพติดขึ้นเด็ดขาดอย่างไร

ตอบ : การตั้งกฎกติกาหมู่บ้าน และดำเนินการปรับที่เด็ดขาดไม่ผ่อนปรน จึงช่วยขจัดปัญหาได้บางส่วนสำหรับผู้ค้ารายย่อย และในส่วนของผู้เสพได้เข้าโครงการอาสาทำดี เพื่อบำบัดผู้เสพให้กลับเข้าสู่สภาพร่างกายที่ปกติ

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้มอบการบ้าน กล่าวสรุปกิจกรรม และมอบการบ้าน

กล่าวสรุป กิจกรรมการอบรมและแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาโครงการร้อยใจรักษ์ บ้านห้วยสำน คือ การพัฒนาให้คนมีโอกาส สร้างทางเลือกให้กับคนในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุกๆ ด้านเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกมิติ ในระยะแรกของการ พัฒนา เริ่มจากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่ อย่างถ่องแท้ก่อน หลังจากนั้น จึงเข้าสู่กระบวนการคืนข้อมูล เพื่อให้เกิดการ **ระเบิดจากข้างใน** ให้ตระหนักถึง ปัญหาแล้วจึงพัฒนาร่วมกัน ในระดับท้องถิ่น ที่ท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ที่สำคัญ คนในชุมชนต้องร่วม ออกแรง ด้วยในทุกกระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้ เกิดขึ้น ตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะ นำไปสู่การบริหาร จัดการดูแลไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

ได้มอบการบ้านให้ผู้เข้ารับการอบรม 2 ข้อ คือ

1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน

2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการแก้ไข ปัญหาความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์คือ

1) เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหในชุมชน ของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน

2) ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหาร ระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ

3) สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมิงงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดย งบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่ เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์ งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่าน ต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การ เสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การจัดสรรพื้นที่แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ป่าใช้สอย การปลูกป่าไผ่ เพื่อการฟื้นฟูป่าต้นน้ำ, ที่เนินเขา การปลูกไม้ผลเศรษฐกิจ, ที่ดอน การปลูกพืชผสมผสาน และการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ และ ที่นา การปลูกข้าวและพืชหลังนา
2. การตั้งมาตรการดูแลรักษาป่า โดยให้ค่าบำรุงรักษาป่าที่ไร่ละ 10 บาท แต่หากมีกรณีไฟไหม้ในพื้นที่ป่า จะถูกปรับในอัตราไร่ละ 500 บาท
3. การตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อช่วยเหลือกันภายในกลุ่มด้านการผลิต รวมถึงการต่อรองราคาผลผลิตกับพ่อค้าคนกลาง
4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร
5. การปลูกไม้ดอก เพื่อการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อการท่องเที่ยว และการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การปลูกเหลืองอินเดีย งามดอกแดง ทางนกกุง เป็นต้น
6. การจัดตั้งกองทุนพันธุ์สัตว์, ยา/วัคซีน, อาหาร และ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับคนยากจน
7. อาหารลดต้นทุนสำหรับสุกร ใช้สูตรต้นกล้วยหมัก
8. อาหารลดต้นทุนสำหรับเป็ด/ไก่ ใช้สูตรหญ้าเนเปียร์สับผสมกับหัวอาหาร ในอัตราส่วน 30 : 70
9. การเลี้ยงไก่ดำพันธุ์ภูพาน 3 สายพันธุ์ โดยที่ภูพาน 1 ขนสีดำ, ภูพาน 2 ขนสีขาว และภูพาน 3 ขนสีทอง
10. การเลี้ยงเปิดไข่ไก่แคมเบล มีอัตราการให้ไข่ตก อยู่ที่ 280 ฟอง/ตัว/ปี
11. การเลี้ยงเปิดเทศบาลบุรี และเปิดเนื้อพันธุ์อู๋เหลือง
12. การไหลของน้ำจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ โดยใช้ระบบกาลักน้ำ
13. การจัดตั้งทีมอาสาปศุสัตว์เคลื่อนที่ เพื่อลดอัตราการตาย และสนับสนุนการเลี้ยงปศุสัตว์ในพื้นที่
14. การจัดตั้งทีมอาสาปศุสัตว์เคลื่อนที่ เพื่อลดอัตราการตาย และสนับสนุนการเลี้ยงปศุสัตว์ในพื้นที่
15. การเรียนรู้มาตรการการจัดการน้ำในชุมชน โดยการติดมิเตอร์ คิดที่อัตรามิเตอร์ละ 3 บาท/หน่วย

16. การจัดตั้งคณะกรรมการดูแลน้ำในหมู่บ้าน เพื่อการดูแลและการจัดการระบบน้ำ
17. การใช้ขี้ขี้หมัก เป็นแหล่งตอนในการเลี้ยงปลา
18. การลดต้นทุนและการเพิ่มคุณภาพผลผลิตในแปลงนา
19. การใช้สารชีวภัณฑ์ และปุ๋ยหมักชีวภาพทดแทนสารเคมีในแปลงการเกษตร

แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

1. การขยายพันธุ์ไก่ดำไปเลี้ยงในพื้นที่
2. การนำสูตรอาหารลดต้นทุนไปปรับใช้
3. ส่งเสริมเกษตรกรที่สนใจเลี้ยงสัตว์สร้างรายได้ในพื้นที่
4. การเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคในครัวเรือน
5. การแปลงเพศมะละกอ
6. การปลูกพืชผสมผสาน
7. การแปรรูปผลผลิต
8. การลดต้นทุนการใช้สารเคมี
9. การใช้ปุ๋ยหมักและสารชีวภัณฑ์ในการปลูก
10. การเลี้ยงปลาแบบลดต้นทุนการใช้อาหารเม็ด
11. การเปลี่ยนยอดมะม่วง
12. การใช้โซล่าเซลล์ในการสูบน้ำ
13. วิธีการปลูกและดูแลทุเรียน
14. การใช้ปลาตกกำจัดหอยเชอรี่ในนาข้าว
15. การตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในการต่อรองราคาผลผลิต
16. การสำรองน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้ง
17. การเลี้ยงปลาในบ่อกับน้ำ
18. การบริหารจัดการระบบการใช้น้ำ

สห.เรียนรู้สู่การพัฒนา ตามศาสตร์พระราชา

การประเมินความพึงพอใจ รุ่นที่ 92 อบต.ศรีคำ อ.แม่จัน จ.เชียงราย				
ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	94.12	5.88	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	74.51	23.53	1.96	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	70.59	27.45	1.96	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	90.20	7.84	1.96	-
วิทยากรมีความรู้	88.24	11.76	-	-
สถานที่อบรม	92.16	7.84	-	-
สถานที่พัก	82.35	15.69	1.96	-
อาหารและเครื่องดื่ม	84.31	15.69	-	-
หมายเหตุ : มีผู้ส่งแบบประเมิน 51 คน จาก 62 คน				

